

ESTONYA MİMARLIK POLİTİKASI VE UYGULAMA PROGRAMI

Çeviri: Senem Zeybekoğlu

ESTONYA MİMARLIK POLİTİKASI

Meclisin 22.10.2002 tarihli oturumunda kabul edilmiştir. Protokol no. 23, Madde no. 5

Piyasa ekonomisinin gelişmesiyle birlikte, planlama, mimarlık ve inşaat gibi değişmeye yatkın alanlarda devletin sorumluluğu daha da artmaktadır. Bugünün yapılı çevresi daha on yıllar boyunca ayakta duracaktır, ancak mevcut hükümet politikası ve yerel hükümetlerin planlama ve gelişme üzerindeki zayıf idari kontrolü, bu yapısal çevrenin sosyal ve estetik değerleri konusunda bir güvence sağlayamamaktadır. Aynı zamanda, büyük ölçekli yapılara -banliyöler, altyapı birimleri ve bunlar arasındaki bağlantıları sağlayan yapılar- gittikçe daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır.

Gelişmiş Avrupa ülkelerinde mimarlık, kültürün ve yaşamsal çevrenin bütünleyici bir parçası olarak kabul edilmektedir. Avrupa Birliği üye ülkelerinin mimarlık politikaları kapsamında, mimarlığa kültürün ve ekonominin bir parçası olarak yer verilmektedir. Mimarlık yalnızca sanatsal ve kültürel mirasın bir parçası olarak değil, bunun yanı sıra yapılı çevrenin tasarlanması yoluyla topluma verilen mesleki bir hizmet olarak değerlendirilmektedir. Avrupa Konseyi'nin 12 Şubat 2001 tarihli kararı, iyi tasarlanmış bir kentsel ve kırsal çevrenin önemini vurgulamaktadır. Bu bağlamdaki önemli belgeler, bölgesel ve mekânsal planlama ilke ve yönetmeliklerini ana hatlarıyla tanımlayan Torremolinos Şartı'nı (1983) ve Granada Avrupa Mimari Mirasını Koruma Sözleşmesi'ni (1985) içermektedir. Estonya bu sözleşmeye 1995 yılında katılmıştır. Estonya'da, bu belgelerin çevre koruma, sürdürülebilir gelişme ve mimari miras üzerindeki etkisi, hükümetin çevre stratejisini kaleme alışı biçiminde ve kültürel miras ile sürdürülebilir gelişme konularında çıkardığı kanunlarda açıklıkla görülebilir. Bu etkileri Gündem 21'in uygulanmasında da görmek mümkündür. Estonya'nın 1998'den bu yana, Avrupa çapında bir mimarlık ve kentsel tasarım yarışması olan European'a katılıyor olması, dikkatlerin Estonya mimarlığının üzerine çekilmesinde önemli bir rol oynamıştır.

Hükümet, Estonya'nın devlet ve vatandaşlarının ihtiyaçları doğrultusunda yeni bir çevrenin geliştirilmesinde rehber rolü oynayacak ve aynı zamanda mimari mirasını gelecek nesiller için

koruyacak bir mimarlık politikasına sahip olması gerektiğinin bilincindedir. Bugüne kadar, çevre kavramı yalnızca doğal çevreye atıfla kullanılmıştır. Bununla birlikte, bu dokümanın amacı çevre kavramının kullanım sahasını, Estonyalılar'ın yaklaşık % 70'inin içinde yaşadığı kentsel çevreyi de içine alacak şekilde genişletmektir.

Devlet

Vatandaşlarının temel haklarından sorumlu olan devlet, insanların yaşam çevresinden de sorumludur. Anayasaya göre, Estonya'nın ulusal zenginliğini oluşturan doğal çevre, doğal kaynaklar anlamında kullanılmaktadır. Yapılı çevre ise bugüne değin Estonya yasalarında dikkate alınmamıştır. Ulusal ölçekte çevre yönetimi farklı idari bölümler arasında parçalanmış durumdadır. Planlama ve çevre koruma Çevre Bakanlığı'nın elindedir. Bölgesel gelişme ve yerel yönetim kısmen İçişleri Bakanlığı ve kısmen de Bölgesel Kalkınma Bakanlığı'na tabidir. İnşaat ve konut yönetimi, Ekonomi Bakanlığı'nın sorumluluğu altındayken, Kültür Bakanlığı miras korunması konusunu üstlenmiştir. Yapılı çevrenin geliştirilmesi bölgesel kalkınma, peyzaj düzenleme, mimari ve strüktürel tasarım ile koruma ve yenileme, sürdürülebilir kullanım ve mimari mirasın korunması gibi farklı disiplinlerin koordinasyonunu gerektirmektedir.

İlçe meclisleri, planlama etkinlikleri aracılığıyla, ulusal mimarlık politikasının hedefleri ile sürdürülebilir planlama ilkeleri arasında yerel yönetimler için arabulucu görevi görürler. Yerel yöneticiler, planların oluşturulması ve resmi olarak denetlenmesi ile ilçe gelişiminden sorumludurlar. Bu görevlerin altından bir mimar olmadan yeterli ölçüde kalkmak mümkün değildir. Dolayısıyla, mimarın rolünün yeniden düzenlenmesi mutlaka gündeme gelmelidir. Şu anda sadece yedi ilçe meclisinde mimar bulunmaktadır.

Arazi sahibi ve işveren olarak devlet, diğerlerine örnek olabilir. Önemli kamu yapılarını kimin tasarlayacağına, yerel ya da uluslararası yarışmalarla karar verilmelidir. Bu durumda devlet, gerekli kaynakları sağlayarak kazanan projenin uygulanmasından sorumlu olacaktır. Adil bir yarışma, mimarlığa karşı ilgili bir kamuoyu, Estonya mimarlığı için uluslararası bir imaj ve rekabet halindeki mimarlar devletin ilgi alanı içinde bulunmaktadır.

Mimari miras, yapılı çevrenin önemli bir kısmını oluşturur. Kültürel ve mimari mirasın devlet desteği ile restorasyonu ve korunması bugünün en önemli önceliklerinden biridir. Estonya'nın mimarlık mirası uluslararası alanda ilgi toplamıştır ve turistik ilginin merkezine dönüşmesi nedeniyle önemi gittikçe artmaktadır. Devlet, kurumların ve bireylerin ilgisini, sahip oldukları

anıtların korunması ve restorasyonuna yönlendirmenin gerekliliği üzerinde düşünmektedir. Bu alanda atılan ilk adım, Kültürel Zenginlikler Kurulu'nun (*Heritage Board*) yeniden kurulması ve ulusal koruma programlarının resmi olarak uygulamaya geçirilmesidir.

Güvenli, etkin ve iyi tasarlanmış bir çevre, herkesin temel hakkıdır. Devlet bunu kanunlar ve yönetim aracılığıyla garanti altına alır.

Mimarlık politikasının amacı, yapılı çevreyi Estonya'nın ulusal zenginliğinin bir parçası olarak görmek ve onun değerini sürdürmek ve artırmaktır. Bu amaçla devlet, çevre, ekonomi, yol ve haberleşme, içişleri, kültür, tarım, eğitim, sosyal işler ve maliye gibi çeşitli bakanlıklar ile yerel yönetim kurumları, özel sektör, üçüncü sektör ve mimarlar arasındaki işbirliğini teşvik etmektedir.

Çeşitli idari sınırları belirlemek ve bir denge oluşturabilmek amacıyla, devlet, uzun vadede planlama, tasarım ve inşaat işlerini üstlenecek ve farklı ofis ve kurumların görevlerini bütünleşik bir proje ile koordine edecek bir mimarlık danışma kurulu oluşturmayı gerekli görmektedir. Bu kurul, farklı yönleriyle yapısal çevreyi etkileyen her projede (çevre, yollar, tren yolları, enerji, konut alanları, vb.) mekansal kalitenin göz önünde bulundurulmasını ve planlama ile mimari çözümlerin bir bütün olarak ele alınmasını sağlayacaktır.

Yeni kanunların oluşturulması ile devlet, planlama, tasarım ve inşaat süreçlerinde bugüne kadar olduğundan daha fazla sorumluluk almak niyetindedir.

Yerel Yönetim

Planlama, tasarım ve inşaat alanındaki nihai yetki, devlet tarafından planlama ve inşaat kanunu ile yerel yönetime verilmiştir. Yerel yönetimler, mimari tasarım ve planlama için kurallar (bina yönetmelikleri gibi), uzun vadeli programlar ve stratejiler oluşturup uygulayabilirler. Planlama etkinliklerini, planlama hizmetleri sağlayarak ya da bu planları kendileri uygulayarak koordine edebilirler. Planlama ve inşaat kanununun yürürlüğe girmesi nedeniyle, 30 kasaba ve kent ile 110 kırsal belediye için hazırlanan durum planları uygulama veya uygulamaya hazırlık aşamasındadır. 14 ilçe planı tamamlanmış durumdadır.

Estonya'nın 247 yerel hükümetinden sadece birkaçı kendilerine kanunla verilmiş olan planlama ve inşaat görevlerini yerine getirebilecek kaynaklara sahiptir. Yalnızca en büyük kentlerin belediye meclislerinde mimar bulunmaktadır ve sadece her beş ilçeden birinde ilçe meclisinde mimar

bulunmaktadır. Yapı uzmanlarını ele aldığımızda durum daha iç açıcı değildir. Daha küçük ölçekli kentlerin ve mahallelerin de planlamacı, mimar ve yapı uzmanlarını müştereken işe alabilmelerini sağlamak amacıyla bir çözüm üretilmelidir. Eğer yerel yönetim bütüncül bir planlama politikasına sahip değilse, çevrenin, tüm bölgeyi etkileyen genel vizyonu dikkate almayan tekil planlar veya kaynak eksikliği nedeniyle inşa edilen geçici binalar tarafından yağmalanması söz konusudur. Daha büyük idari merkezlerde, planlama hizmetlerinin dışarıdan alınması ile yeterli nitelikte bir planlama ve yetkin bir mimarlığa ulaşılması mümkün olmamaktadır. Hükümet ve yerel yönetim, sorumluluk üstlenmek yoluyla, bina projeleri ve planlama programları içinde yer alan uzun vadeli hedefleri gerçekleştirme imkanına sahip olmalıdır. Dolayısıyla, daha büyük ölçekli yerleşim birimlerinde, belediye meclisine danışmanlık yapacak bir mimarlık komitesi kurulması uygun görülmektedir. Yerel yönetimler, mimari projeler de dahil olmak üzere, çevre ile ilgili projelerin oluşturulmasında ve yönetiminde hükümetin desteğine ihtiyaç duymaktadırlar.

Yerel yönetimin başarılı bir biçimde işleminin temeli, planlamanın doğal ve inşa edilmiş çevrenin gelişimini dengeleyecek etkin bir araç olduğunun anlaşılmasında yatmaktadır. Belediyeler, en önemli görevlerinden bir tanesinin çevrenin kalitesini artıracak iyi mimarlık ve planlamayı desteklemek olduğunun farkına varmalıdırlar. Dolayısıyla belediye yönetimi, planlama ve inşaat alanında temel oluşturan tüm işlerin profesyonelce yapıldığından emin olmak zorundadır. Aynı zamanda, kamu bilincini artırmalı ve kamunun planlama sürecine dahil edilmesini sağlamalıdır.

Özel Girişimciler, Üçüncü Sektör ve Kamu Sektörü

İşveren, başkalarının hayatlarını tehdit etmediği ya da haklarına tecavüz etmediği müddetçe, talepleri konusunda istediği kadar ileri gitme hakkına sahiptir. Bu, yapı yönetmeliklerine bağlı olarak ve uygun standartları sağlayarak gerçekleştirilebilir. Hükümetin ve belediye meclisinin görevi, gereksiz bürokrasiyi ve planlama ve yapım süreçlerindeki zaman kaybını engellemektir. Her ikisinin de çıkarlarının korunması ve yatırım olanaklarının gerçekleşmesinin sağlanması amacıyla, kamu sektörü ve özel sektör bir arada çalışmalı, böylece kaliteli bir çevrenin yaratılması için potansiyel artırılmalıdır. Hükümet, özel sektörü kaliteli bir mimarlık yaratma konusunda güvenilir bir ortak olarak kabul etmektedir.

Büyük alanların geliştirilmesinde, yerel hükümet ve bu alan üzerinde bulunan özel yatırımcılar alanın tamamı için bütüncül bir çözüm üretmek amacıyla güçlerini birleştirmelidirler. Alanın özel girişimciler tarafından parça parça geliştirilmesi önlenmelidir. Bütünleşik bir çaba, kaynakların etkili biçimde kullanılması ve aynı zamanda bu bölge sakinlerinin ihtiyaçlarının göz önüne

alınması ile sonuçlanacaktır. Tüm yatırımcıların iyi bir mimarlığın oluşturulmasına katılmak isteyeceklerini farz ediyoruz. Buna rağmen, çoğu zaman işverenin en önemli motivasyonu para olmaktadır. Mimarlığa yatırım yapmak, ilk başta belirsiz ve kâr getirmeyen bir yatırım gibi görünebilir. Sorunların olduğundan farklı algılanması, yanlış anlaşılmalara ve kaynak eksikliği, iyi bir mimari ve çevresel çözümün elde edilmesinin önündeki en büyük engel haline gelebilir. İşveren, mimari tasarımın faydaları konusunda yönlendirilmeli ve eğitilmelidir. Dolayısıyla, rehberlik sağlayacak ve fikir alışverişini destekleyecek uygun eğitim olanaklarının yaratılması çok önemlidir.

Devlet, mimarlığın popüler hale gelmesi için çalışan Estonya Mimarlık Müzesi gibi kurumları ve mimarlıkla ilgili yayınlanan akademik ve popüler yayınları desteklemektedir. Ancak bu bağlamda hükümet, medyadan ve mimarlık mesleğinin kendisinden daha fazla çeşitlilik barındıran, halka daha fazla hitap eden bir yaklaşım beklemektedir.

Özel sektör, üçüncü sektör ve genel olarak kamu, kamu sektörünün bir parçasıdır ve estetik olarak memnuniyet verici, kaliteli bir yapıyı çevre yaratma sorumluluğunu paylaşırlar. Devlet, kamunun mimarlık ve çevre konularında bilincini artırmak için üzerine düşen görevi yapmaya hazırdır.

Mimarlar

1922'de kurulmuş olan Estonya Mimarlar Birliği, Estonya'da mesleki yeterliliğe sahip mimarları temsil etmektedir. Mimar, profesyonelliği mevcut eğitim koşulları ile belirlenen bir uzmandır. Eğitim politikası, mimarlık politikasını desteklemelidir. Hükümet, Estonya'daki mimarlık eğitim sistemini Avrupa standartları ile eşdeğer düzeye getirmek istemektedir. Bu, Estonya'de verilen diplomaların kabulü anlamına gelir ve böylelikle Estonyalı mimarların Avrupa'nın geri kalanında mesleği uygulama hakkına sahip olmalarını garanti eder. Halihazırda yeterliliklerini kazanmış olan mimarlara sürekli eğitim ve staj olanaklarının sağlanması önemlidir.

Estonya'daki yüksek eğitimde, mimarlık ve ilgili konulara yönelik büyüyen bir eğilim hakimdir. Bina odaklı mimarlık çalışmalarına ek olarak, kent planlaması ve peyzaj mimarlığı çalışmak da mümkündür. Estonya'nın küçük yüzölçümü göz önünde tutulduğunda, hem gereksiz tekrarların hem de ölçsüz biçimde sınırlı bir profilin oluşmasını engelleyecek bir eğitimin koordine edilmesi önem kazanmaktadır.

Yüksek eğitim kurumlarında verilen eğitimin kalitesi, eğitimcilerin profesyonelliğine bağlıdır. Hükümet, üniversitelerde mimarlık, kent planlaması, yapı teknolojileri ve malzeme konularında araştırmayı destekleyerek ve akademik burslar sağlayarak eğitimcilerin standartlarının yükseltilmesine yardımcı olabilir. Uluslararası akademik uzmanların mimarlık eğitime katkıda bulunmaları için olanaklar yaratılmalıdır. Bir mimarın toplumla olan ilişkisi yalnızca estetik bağlamında değildir; aynı zamanda sosyal bir boyutu da vardır. İkincisinin sağlanması, mimarı yaşam çevresinin yaratıcısı olarak algılayarak, kalkınma sürecine uzmanlığıyla katkıda bulunmasını sağlayacak bir hükümet ve toplumun göstereceği güven ile mümkün olabilir. Mimarların topluma karşı büyük sorumlulukları vardır. Çevrenin kalitesi, mimarın çevrenin tasarlayıcısı olarak mesleki yetkinliğine ve dürüstlüğüne bağlıdır. Bu da, mimarın mesleki uzmanlığını sürekli olarak geliştirmek zorunda olduğu anlamına gelir. Yapılı çevreyi geliştirmek amacıyla, mimar kamunun bilincini artırmada ve iyi tasarlanmış bir çevreye karşı oluşacak ilginin ve anlayışın beslenmesinde daha aktif bir rol almalıdır.

Devlet, Estonya mimarlık okullarını uluslararası normlarla eşdeğer düzeye çıkarmayı gerekli görmektedir; böylece Estonya’da verilen diplomalar yurtdışında da geçerlilik kazanacaktır. Hükümet, mimarlık fakültelerindeki eğitimcilerin kalitelerini yükseltmeyi ve yurtdışından eğitimcilerin Estonya üniversitelerine gelmelerini desteklemektedir.

Mimarlar genelde büyük mali yatırımların içinde yer almaktadır ve bu beraberinde büyük bir sorumluluk getirir. Mimarın mekansal çevrenin tasarımcısı ve sosyal gelişimin şekillendiricisi olarak önemi anlaşılmalı, göz önünde bulundurulmalı ve iyi amaçlar için kullanılmalıdır.

MİMARLIK POLİTİKASININ UYGULANMASI

Mimarlık Politikasının Amaçları:

- Yapılı çevreyi, Estonya’nın ulusal zenginliğinin bir parçası olarak değerlendirmek, onu korumak ve değerini artırmak.
- Toplumun ihtiyaçlarını karşılayan güvenli ve uyum içinde bir yapılı çevrenin tasarlanması için gerekli koşulları yaratmak.
- Mimarlığı popülerleştirerek ve kamuyu mimarlığın amaçları hakkında eğiterek, yaşam çevreleri ile ilgili sorumlulukları hakkında kamunun bilincini artırmak.
- Mekansal planlamayı, kaliteli mimarlığın oluşturulmasını ve yüksek kaliteli inşaatların yapımını teşvik etmek.

- Mimarlık eğitimini ve mimarlık, planlama, kentsel tasarım, yapı teknolojileri ve malzeme konularında araştırmayı desteklemek.
- Mimari mirası ulusal kültürel tarihin bir parçası olarak ele almak ve uygun tedbirlerle korunma yollarını geliştirmek.

Mimarlık politikasının amaçlarına ulaşmak için devlet, yerel hükümet ve sivil toplum örgütleri arasında daha fazla işbirliğine ihtiyaç vardır. Mevcut stratejiler gözden geçirilmeli ve gerekiyorsa değişiklikler yapılmalıdır.

Mimarlık politikasının amaçlarına ulaşmak için detaylı bir program hazırlanmalıdır.

2004-2008 MİMARLIK POLİTİKASININ UYGULANMASI İÇİN PROGRAM

Meclisin 17 Haziran 2004 tarihli oturumunda kabul edilmiştir. Protokol no. 25, Madde no. 3

23 Aralık 2002 tarihinde, daha önce alınan hükümet kararına istinaden ayrıntılı bir program oluşturmak üzere uzmanlardan oluşan bir komite oluşturulmuştur.

Estonya Mimarlık Birliği'nin başkanı olan **Tõnu Laigu**, komitenin başkanı olmak üzere görevlendirilmiştir. Komite üyeleri, mimar **Andres Alver**; Eğitim ve Araştırma Bakanlığı Yüksek Eğitim Politikası Bölümü Başkanı **Heli Aru**; Ekonomi ve Ulaştırma Bakanlığı İnşaat ve Konut Departmanı'ndan Baş Uzman **Lia Gailan**; Kültür Bakanlığı Mimarlık Konseyi Başkanı ve mimar **Veljo Kaasik**; Estonya Plancılar Birliği Başkanı **Heikki Kalle**; mimar **Margus Koot**; Çevre Bakanlığı Planlama Departmanı Başkan Vekili **Jüri Lass**; Estonya Mimarlar Birliği temsilcisi ve mimar **Ülar Mark**; Kültür Bakanlığı Mimarlık Konseyi üyesi **Heldur Meerits**; Adalet Bakanlığı Suç Önleme Bölümü Sekreteri **Natalja Nikolajeva**; Kültür Bakanlığı Sanat Danışmanı **Ebe Nõmberg**; Kültür Bakanlığı Müsteşar Vekili **Anton Pärn**; Estonya Sanat Akademisi Mimarlık Fakültesi Dekanı **Jüri Soolep**; mimar **Meeli Truu** ve İçişleri Bakanlığı Yerel Yönetim Departmanı Başkan Vekili **Igor Ligema**'dan oluşmaktadır. Daha sonra, mimar ve Avrupa Mimarlık Konseyi Estonya delegesi **Andres Levald** de komiteye davet edilmiştir. Geliştirme analisti **Jaan Kurm**, komitenin işleyişini yönetmiştir.

Çalışma programının temelini 22 Ekim 2002 tarihinde Meclis oturumunda kabul edilen 43 protokol numaralı mimarlık politikası kararı ve bunun hedefleri oluşturmaktadır. Çalışmanın ilerleyen aşamalarında, politikanın hedefleri genişletilmiş, gözden geçirilmiş ve yenilenmiştir.

Yıl boyunca, uzmanlardan oluşan bir komite düzenli olarak toplandı. Çok sayıda seminer ve danışma toplantılarının yanı sıra belirli alanlardan uzmanlar ve organizasyonlarla görüşmeler gerçekleştirildi. Program onay için çeşitli bakanlıklar ve organizasyonlara gönderildi. Programın yenilenmesi aşamasında, tüm komite üyelerinin onayını alan bütün hedefler ve tahmini sonuçlar değiştirilmeden korundu.

Programın uygulanması, Kültür Bakanlığı'na tabi olan bir mimarlık komitesi tarafından koordine edilmektedir. Programın uygulanması için ayrılan fonlar, devletin yıllık bütçesi içinde belirlenmektedir.

Giriş

Mevcut yerel mirasla uyumlu kalma anlayışı içerisinde geliştirilmiş olan bir yapılı çevre, iyi tasarlanmış bir kentsel çevre ve sürdürülebilir bir doğal çevre ile birlikte kaliteli bir yaşamın ön koşuludur.

Avrupa Birliği'ne katılımıyla birlikte Estonya, küresel bir mekansal sistemin de parçası haline geldi. Estonya'nın doğal ve yapılı çevresi bu bütünün tamamlayıcı bir parçası olduğuna göre, mimari ve kentsel çevre ile ilgili bağlayıcı bir yaklaşım gereklidir.

Sürekli kentsel büyüme ve buna bağlı olarak değişen altyapı, Estonya'nın bütününde çevre üzerinde etkide bulunmaktadır. Böyle bütüncül ve tamamlayıcı bir yaklaşım, genel olarak kamunun şimdiki ve gelecekteki desteği ile birlikte, giderek küreselleşen dünyada kendi kimliğimizi korumamız için tek yol olabilir. Estonya'nın mimarlık politikası ve 2004-2008 dönemi için hazırlanan program bunun için uygun bir temel oluşturmaktadır.

Bu mimarlık politikası gündemi, Estonya'da kaliteli bir yapılı çevrenin oluşturulması ve korunması için gerekli olan önlemleri içeren ilk geniş kapsamlı belgedir. Bugünkü koşullardan kaçınılmaz olarak etkilendiği için, ileride yeniden gözden geçirilmesi gerekecektir. Fakat aynı zamanda, bazı önemli ilkeleri oluşturmakta ve uzun vadede yapılacaklar için yol göstermektedir.

Tõnu Laigu, Program Komitesi Başkanı

Veljo Kaasik, Kültür Bakanlığı Mimarlık Konseyi Başkanı

Mimarlık Programının Hedefleri

Hedefler	Önlemler	Tahmini Sonuçlar	Ortaklar	Süre
1. Ulusal ve yerel hükümetlerin mimari yönetim etkinliğini uzmanların gözetimi altında artırmak.	1.1 Kanuni tedbirler 1.1.1. "Yapılı çevreyi" tanımlamak 1.1.2. Belediye yönetimlerinin planlama gücünü artırmak 1.1.3. Mekansal planlama, belediye imar planları ve bütçe arasında koordinasyonu sağlamak 1.1.4. Avrupa Birliği mimarlık mevzuatının şekillenmesinde görev almak 1.1.5. Ulusal ve yerel imar planlarını Estonya'nın mimarlık politikasına uyum sağlayacak şekilde iyileştirmek.	Mevzuatta yapılan değişiklikler, kamunun çıkar ve refahının göz önünde bulundurulmasını güvence altına almaktadır. Yeni kanunlar, kaynakların dengeli ve sürdürülebilir kullanılmasını temin ederek kaliteli bir yapıyı çevre yaratılmasına yardımcı olurlar.	JM, KKM, SM, MKM, SoM, HTM, RM, ELL, EMOL, EAL, EPÜ, EPBL, MKA	2004–2008
	1.2. Kamu İhale Yasası'nın ve kamu ihaleleri ile ilgili diğer yönetmeliklerin, övgüye değer bir uygulama olan mimarlık yarışması organizasyonları ile uyumlu çalışacak şekilde düzenlenmesi. Bu tip yarışmaların düzenlenmesi için yeni yönlendirici ilkelerin oluşturulması.	Kamu ihaleleri ve mimarlık yarışmaları ile ilgili düzenlenmiş bir sistem, yapıyı çevrenin planlanmasında kaliteli çözümleri teminat altına alır.	EAL, JM, KKM, MKM, SM, SoM, RHA, RKV, KULKA	2004–2006
	1.3. Kültür Bakanlığı yapısı içinde mimarlığın temsil alanını genişletmek.	Mimarlık politikasının uygulanmasını garantiler ve kamu, özel ve üçüncü sektör arasındaki işbirliğini kolaylaştırarak programın ulusal düzeyde de uygulamaya konmasını temin eder.	JM, KKM, SM, MKM, RM, EMOL, ELL, EAL, EPÜ, EPBL	2005'ten itibaren
	1.4. Kültür Bakanlığı'na tabi olarak çalışan bir mimarlık komitesinin kurulması	Bakanın hükümete öneride bulunma olanaklarını artırır ve kamuoyunun daha iyi şekillendirmesini sağlar.	JM, KKM, SM, MKM, RM, EMOL, ELL, EAL, EPÜ, EPBL	2004–2006
	1.5. Mimari iletişim programı.	Yapılı çevreyi geliştirip koruyan, kamuoyunu şekillendiren ve	EAL, KM, EAM, EMOL, ELL, EPÜ, EPBL, EI, EKA, MKA, SM, KULKA	2004–2008

		değeri gerek Estonya'da gerekse uluslararası ölçekte bilinen uzun vadeli ortak projeler ortaya çıkacaktır.		
	1.6. Belediye yönetimlerinin imar projelerinde kaliteli mimar ve inşaat uzmanlarını işe alabilmelerine olanak tanıyacak devlet desteği sağlamak.	Belediye yönetimlerinin başlıca uzmanların kaliteli bir yapıyı çevre yaratmada hayati önem taşıyan hizmetlerinden faydalanmalarına olanak tanır.	KKM, SM, RM, JM, ELL, EMOL, EAL, EPÜ, EPBL	2005–2008
2. Mimarlık alanındaki çalışmaları, araştırmaları ve yüksek eğitimi desteklemek.	2.1. Estonya'daki mimarlık mesleğinin ve eğitiminin durumunu araştırmak ve diğer Avrupa Birliği ülkeleri ile karşılaştırmalı olarak değerlendirmek.	Estonya'daki mimarlık mesleği ve eğitimi ile ilgili bir çalışma yapılması ve mevcut sistemin güncellenerek Avrupa Birliği ilkelerine uygun hale getirilmesi.	EKA, TTÜ, TÜ, TTK, EPMÜ, HTM, EAL	2005–2008
	2.2. Kentsel tasarım alanında uluslararası bir lisansüstü eğitim programı geliştirmek ve uygulamak.	Planlama alanında üniversite eğitimi bütünüleyici bir rol oynar ve Estonya'nın dünya çapında rekabet gücünü güvence altına alır.	EKA, EAL, HTM, TPÜ, TRK, TÜ, TTÜ	2005–2006
	2.3. Mimarlık ve planlama alanında yüksek eğitimin geliştirilmesi ve uygulanması. Mimarlık ve planlama ile ilgili kamu bilincini artırmak için bir program oluşturulması.	Kamu çalışanları, mimarlar, inşaat mühendisleri, müteahhitler ve işçiler gibi ilgili sektörlerde çalışanların mimarlık ve planlama teorisi ve pratiğinde meydana gelen değişimlerden düzenli olarak haberdar olmalarını sağlar.	EKA, HTM, EAL, MKA, EAM, TRK, TTK, TTÜ	2005'te pilot şema; 2006'dan itibaren kalıcı
	2.4. Mesleki standartların belirlenmesi ve mimarlık alanında bir akreditasyon sisteminin planlanması ve uygulanması.	Mesleki standartlar ve akreditasyon sistemi yüksek düzeyde mesleki bir standart sağlar ve yapıyı çevreyi tasarlayanların sorumluluğunu artırır. Aynı zamanda bu standartlar, Estonya ve Avrupa'daki	MKM, RETTER, SM, EAL, EPÜ, EKA, HTM, SoM, KK	2004–2005

		hizmetlerin ve pazar güçlerinin serbest akışını düzenler ve böylece mümkün olan en yüksek kaliteye sahip bir yapı çevrenin elde edilmesinde yardımcı olur.		
	2.5. Mimarlık yayınları için sürekli gelişim ve destek	Mimarlık, mimarlık teorisi, mimarlık politikası, monografiler gibi çeşitli konularla ilgili Estonya kaynaklı yayınların Estonya'da ve uluslararası arenada yayınlanmasını ve dağıtımını sağlar.	EKA, EAL, EAM, EVM, MKA, TRK, DOCOMOMO, KULKA	2004–2008
	2.6. Mimarlık sektörüne yönelik olarak bir çalışma ve sistem analizi için girişim ve destek.	Yapılı çevrenin bütüncül, etkili ve tutarlı bir şekilde yönetilmesi ve sürdürülebilir kalkınmasının temini için öncül teşkil eder.	EKA, MKA, EAM, EVM, ETI, EAL, TTÜ, TRK, DOCOMOMO, KULKA	2005–2008
	2.7. Estonya mimarlık mirasının korunması ve araştırılması projeleriyle ilgili olarak girişim ve destek. (Envanter, dokümantasyon ve yayın)	Estonya'nın mimari mirası ve çağdaş mimarlığının (projeler ve yarışma katılımları, vb.) sistematik olarak dosyalanması, araştırılması ve yayınlanmasını sağlar.	EAM, EKA, MKA, EVM, EAL, TRK, TÜ, DOCOMOMO, RA, PKÜ, SRIK, KULKA	2005–2008
3. Estonya mimarlığında uluslararası bağlantıların geliştirilmesi.	3.1. Uluslararası mimarlık yarışmalarına ve sergilerine katılım, ortak yatırımlara katılmak ya da çok ortaklı projeler başlatmak.			
	3.1.1. Venedik Mimarlık Bienali'nde yer almak.	Periyodik olarak her iki yılda bir, Estonya'nın çağdaş mimarlığını ve mimari düşünme tarzını uluslararası bir platforma taşır.	EAL, KM, EAM, KULKA	2004 ve 2006
	3.1.2. İskandinav ve Baltık Mimarlık Trienali'nin organizasyonuna katılımın devam etmesi.	Periyodik olarak her üç yılda bir, uluslararası mimarlık bilgisinin mimarlık semineri ve sergisi aracılığıyla Estonya'daki karşılıklı aktarımını sağlar.	MTÜ "İskandinav ve Baltık Mimarlık Trienali". EAL, EAM, KULKA	2005 ve 2008

	3.1.3. Uluslararası mimarlık yarışması EUROPAN'ın organizasyonuna katılımın devam etmesi.	Uluslararası mimarlık yarışmalarına katılım pratiğinin yerleşmesini sağlar. Estonya ve Avrupa kentleri arasındaki işbirliği ile sosyal konut alanında Avrupa yaşam biçiminin desteklenmesi için ideal olanaklar yaratır: 2-2,5 yıl aralıklarla.	EAL, MKM, KM, SM, KOVD, KULKA	2004-2006 Europan 8 2006-2008 Europan 9
	3.1.4. Avrupa mimarlık yarışması Mies van der Rohe Ödülü'ne katılımın devam etmesi.	Çağdaş mimarlığın Estonya'da inşa edilmekte olan en iyi örneklerinin, periyodik olarak her iki yılda bir düzenlenen Avrupa çapındaki bir mimarlık yarışmasında sergilenmesi için bir olanak sağlar.	EAL, EAM, KULKA	2004-2008
	3.2. Uluslararası organizasyonların çalışmalarına katılım			
	3.2.1. Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE)	Estonyalı mimarların, Avrupa mimarlık örgütlerinin oluşturduğu en önemli ortak meslek örgütünde temsil edilmesi. Avrupa çapında mimarlık sorunlarının tartışılması için en iyi bilgi ağı ve forumu.	EAL	2004-2008
	3.2.2. Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA)	Estonyalı mimarların, mimarlık örgütlerinin oluşturduğu en önemli küresel meslek örgütünde temsil edilmesi. Küresel ölçekte mimarlık sorunlarının tartışılması için en iyi bilgi ağı ve forumu.	EAL	2004-2008
	3.2.3. Avrupa Mimarlık Eğitimi Birliği (EAAE)	Estonya'daki mimarlık eğitiminin, Avrupa mimarlık enstitüleri birliğinde temsil edilmesi.	EKA	2004-2008

	3.2.4. DOCOMOMO. Modern dönemin binaları, alanları ve yerleşim birimlerinin belgelenmesi ve korunmasından sorumlu uluslararası örgüt.	Estonya'da ve dünyanın başka yerlerindeki modern mimarlık mirasının, diğer ülkelerle işbirliği içinde korunması. Kayda değer binaların aday gösterilmesi, değerlendirilmesi ve kamunun haberdar edilmesi.	DOCOMOMO Estonya, EAL, EAM, ELL, EMOL, MKA	2004–2008
	3.2.5. Uluslararası Konut ve Planlama Federasyonu (IFHP)	Estonya'da diğer ülkelerle işbirliği ile disiplinler arası planlamanın desteklenmesi.	EPÜ	2004–2008
	3.2.6. Uluslararası Mimarlık Müzeleri Konfederasyonu (ICAM)	Estonya, ulusal ve bölgesel düzeyde dünya mimarlık müzelerinin ve arşivlerinin düzenlenmesine katkıda bulunmaktadır.	EAM	2004–2008
	3.2.7. Europa Nostra. Hükümete bağlı olmayan ve kâr amacı gütmeyen Pan-Avrupa miras örgütlerinin federasyonu.	Estonya'daki mimarlık mirasının korunması için teşvik ve diğer ülkelerle işbirliği.	MKA, EAM	2004–2008

DOCOMOMO Estonya – Modern Mimarlık Ürünlerinin Belgelenmesi ve Korunması Uluslararası Örgütü Estonya Çalışma Grubu; EAM – Estonya Mimarlık Müzesi; EAL –Estonya Mimarlar Birliği; EI –Estonya Enstitüsü; ELL –Estonya Kentler Birliği; EMOVL –Estonya Belediyeler Birliği; EPBL –Estonya Mimarlık ve Mühendislik Danışma Şirketleri Birliği; EPÜ –Estonya Plancılar Birliği; EPMÜ –Estonya Tarım Üniversitesi; ETI –Estonya Gelecek Çalışmaları Enstitüsü; EVM –Estonya Açık Hava Müzesi; HTM –Eğitim ve Araştırma Bakanlığı; JM –Adalet Bakanlığı; KK –Estonya Kalite Değerlendirme Kurumu; KKM –Çevre Bakanlığı; KOVD –Yerel Yönetimler; KULKA –Estonya Kültürel Gelirleri; MKA –Ulusal Miras Kurulu; MKM –Ekonomi İşleri ve Haberleşme Bakanlığı; PKÜ –Ahşap Mimarlığı Koruma Birliği; RETTER –Özel Koşullar Gerektiren Alanlarda İş Yapan Girişimciler Ulusal Listesi; RA –Ulusal Arşivler; RHA –Devlet Malzeme Kurulu; RKV –AS Devlet Malı; RM –Maliye Bakanlığı; SM –İçişleri Bakanlığı; SoM –Sosyal İşler Bakanlığı; SRIK –Sürdürülebilir Yenileme Bilgi Merkezi; TPÜ –Tallin Pedagoji Üniversitesi; TRK –Tallin Restorasyon Okulu; TTK –Talin Mühendislik Yüksek Okulu; TTÜ –Tallin Teknik Üniversitesi; TÜ –Tartu Üniversitesi.

MİMARLIK PROGRAMININ HEDEFLERİ

1. Ulusal ve Bölgesel Hükümetlerin Mimarlık Mesleğine Yön Vermek Konusunda Etkinliklerini Artırmak

1.1. Yasal önlemler:

- 1.1.1.** “Yapılı çevre” kavramının tanımlanması ve değerlendirilmesi.
- 1.1.2.** Planlama ve gelişimde yerel yönetimlerin rollerinin artırılması.
- 1.1.3.** Mekansal planlama, bölgesel hükümetin oluşturduğu imar planı ve bütçenin koordinasyonu.
- 1.1.4.** Avrupa Birliği mimarlık mevzuatının şekillenmesinde rol almak.
- 1.1.5.** Devletin ve bölgelerin gelişim programlarını, Estonya’nın mimarlık politikasına uyum sağlayacak şekilde tamamlamak.

Yasal önlemlerin amacı, kamu yararını gözetmektir. Kamu yararının tespit edilmesi kamu sektörü, özel sektör ve üçüncü sektör arasında dengeli bir ilişki kurulması için bir ön koşul teşkil etmektedir. Mimarlıkta, kamu ve özel sektör arasındaki işbirliği (kamu-özel ortaklığı) özellikle büyük gelişim projeleri söz konusu olduğunda çok önemlidir.

Şu an devlet kontrolünde bulunan topraklar üzerinde belediyeler oluşturulması ile ilgili ayrı bir problem alanı bulunmaktadır. Planlama aşamasında söz konusu toprağın kamu kullanımına mı ayrılacağı yoksa yerel yönetimlerin imar planları için mi kullanılacağı açıklık kazanmalıdır. Ulusal ölçekte toprak reformu kriterinin hala devam etmekte olan mı, yoksa çoktan tamamlanmış bir süreç mi olduğu netlik kazanmalıdır.

Bu programda yalnızca temel ilkeler ana hatlarıyla belirlenmiştir. Bu problemleri çözmek için, mimarlara ek olarak avukatlar ve çeşitli bakanlık ve kuruluşlardan uzmanların da içinde yer aldığı özel bir çalışma kolu oluşturulmalıdır. Çalışma kolu, Mimarlık Komitesi tarafından oluşturulacaktır (programdaki madde 1.3).

1.2. Kamu İhale Yasası’nı ve kamu ihaleleriyle ilgili diğer yönetmelikleri, övgüye değer bir uygulama olan mimarlık yarışması organizasyonu ile uyumlu çalışacak şekilde düzenlemek. Bu tip yarışmaların düzenlenmesi için yeni yönlendirici ilkelerin oluşturulması. Bu prosedürün örnekleriyle birlikte, mimarlık yarışmaları organizasyonu yönlendirici ilkeleri, bu tip yarışmaların hem kamu sektöründe hem de özel sektörde düzenlenmesini teşvik eder. Bu bağlamda, iyi etkili örneklerle ihtiyaç duyulmaktadır.

Kamu sektöründeki gelişim planları, mimarlık yarışmaları aracılığıyla düzenlenmelidir. Şu anda, kamu ihale yasası ile uzun zamandır süregelen mimarlık yarışması düzenleme geleneği arasında bir uyumsuzluk bulunmaktadır. Çelişkileri önlemek için kamu ihale yasasında değişikliğe gidilmelidir. Bunun yanı sıra, kamu ihalelerine ilişkin yönetmeliklerin yapılı çevreyi etkileyen bölümleri de değiştirilmelidir.

Estonya Mimarlar Birliği hükümete ve bölgesel kurumlara mimarlık yarışmaları ile kamu ihalelerine ilişkin düzenlenen yarışmaların düzenlenmesi konusunda yardımcı olacak ve yarışma sonrası uygulamalarına yönelik danışmanlık görevi yapacaktır. Kamu ihalelerindeki düzenlemeyle ilgili ana ilkeler şunlardır:

- Mimari hizmet alımları, fiyata değil tasarımın ve teknik çözümlerin kalitesine göre belirlenmelidir.
- Alımlar arasında, planlama için alımlar ve inşaat için alımlar olarak bir ayrıma gidilmelidir.
- Seçme kriterleri mimari hizmetlerin niteliği ile uyumlu hale getirilmelidir.
- Mimarlık ve kentsel planlama yarışmalarında kazanan tasarımların uygulanması ve önerilen çözümlerin kabul edilmesi zorunlu hale getirilmelidir.
- Telif hakkının daha iyi korunmasına ihtiyaç vardır.
- Tasarımın ilk aşamaları için uygun bir ödeme yapılmalıdır.

1.3. Kültür Bakanlığı yapısı içinde mimarlığın temsil alanını genişletmek. Kültür Bakanlığı içinde mimari danışmanlık kadrosu oluşturulacaktır. Danışmanın görevi, Mimarlık Komitesi'nin mimarlık programının uygulanması aşamasında işlerini koordine etmek ve belediyelere ve yerel yönetimlere yapılı çevrede planlanmış yatırımlar da dahil olmak üzere mimarlık politikası ile ilgili konularda danışmanlık yapmaktır. Danışman, belediye meclisleri, üçüncü sektör ve kamunun geneliyle yaptığı görüşmelerde devleti temsil etmektedir.

1.4. Kültür Bakanlığı'na tabi olarak çalışan bir mimarlık komitesinin kurulması. Mimarlık komitesi, Kültür Bakanlığı altında mevcut bulunan Mimarlık Konseyi'nin yerini alacaktır. Komitenin temel görevi, hükümete Kültür Bakanlığı aracılığıyla yatırım planlaması gibi (kültür politikası ve programları, çevre, kamu malları, konut, inşaat, kamu ihalesi, vb.) yapılı çevreyi etkileyen ulusal stratejilerin meydana getirilmesi konularında tavsiyede bulunmaktır. Komitenin görevi, mevcut kanunları iyileştirmek için yasa tasarıları çıkarmak ve bunları Kültür Bakanlığı aracılığıyla

hükümete sunmaktır. Bunun ardından komite, mimarlık ve planlama (yönetmelikler, kalite standartları, mimarlık yarışmaları, mimarlık rehberleri, vb.) konularıyla ilgili olmak üzere çalışma kolu oluşturacaktır.

Komite, şu anki mimarlığın mevcut durumunu ve içinde barındırdığı kusurları analiz etmek zorundadır (mimar çalışanı olmayan belediyelerin ve yerel meclislerin tespiti ve bunlara gerekli uzmanlığın temini için bir plan oluşturulması gibi).

Komite mimarlık politikasını uygulayacak ve geliştirecektir.

1.5. Mimari sektörde iletişim programı. İletişim programı, hedef gruplar arasında genel bilgi, işbirliği programları ve halkla ilişkiler konularında iletişim kanallarını içerir.

İletişim programının görevi, kamuyu ve özel sektörü yapı mirası ve profesyonel planlama ve tasarımın önemi, değeri ve temeli konularında eğitmek ve kamu ve özel sektörün bu konulardaki anlayışlarını biçimlendirmektir. Bununla beraber, bir yandan mimarlar, peyzaj mimarları, plancılar, iç mimarlar vb. arasında, diğer yandan müteahhitler ve gayrimenkul komisyoncuları vb. arasında ortak bir zemin oluşturulmasını ve daha sonrasında ortak hedeflerin oluşturulmasını da içine almaktadır. Amaç, kamunun genelini mimari miras ve çağdaş mimarlığın en iyi örnekleri konusunda bilgilendirmek (sergiler, atölye çalışmaları, seminerler, vb.) ve mimarlık ödülleriyle ilişkin bilginin yayılmasını sağlamak olduğu kadar, aynı zamanda mimarlık ve sürdürülebilir gelişme alanlarındaki başarıları da tanıtmaktır. Mimarlık konusunda bilginin yayılması için sistemli, hem yerel hem de uluslararası kanalları kullanan bir programın hazırlanması gerekmektedir. Haberleşme programının uygulanmasında, medyanın tüm araçlarından faydalanılmalıdır (yazılı basın, televizyon, radyo, internet, vb.).

Kısacası, amaç yapılı çevreyi geliştirmek, kamuoyunu biçimlendirmek, Estonya'daki değerler konusunda bilgilenmek ve bunları yurtdışında da yayınlamaktır.

1.6. Belediye yönetimlerinin imar projelerinde kaliteli mimar ve inşaat uzmanlarını işe alabilmelerine olanak tanımak amacıyla ulusal düzeyde bir destek sistemi oluşturmak. Çok fazla sayıda büyük ölçekli plan ya da imar programının üretilmediği küçük belediyelerde tam zamanlı bir mimar ya da plancıyı işe almak pratik değildir. Bunun da ötesinde, bu kadro için üst düzey bir uzman bulmak şu anki koşullar altında çok zordur. Seçeneklerden bir tanesi, birkaç

belediyenin bu tip uzmanları ortaklaşa işe alabilecekleri ulusal bir destek planı yaratmak olabilir. Böyle bir plan, belediye yönetimlerini daha rasyonel bir çözüm üretmek konusunda teşvik edebilir ve küçük bölgelerde mimarlık ve planlamanın standartlarını yükseltebilir.

2. Mimarlık Eğitimi, Sürekli Eğitimi ve Araştırmaları Desteklemek

2.1. Estonya'daki mimarlık mesleğinin ve eğitiminin durumunu araştırmak ve diğer Avrupa Birliği ülkeleri ile karşılaştırmalı olarak değerlendirmek. Bu çalışma, mimarlar ve plancıların tam olarak istihdam edilip edilmedikleri, işlerinin doğası, konumları gibi mevcut mesleki durumlarını değerlendirecektir. Aynı zamanda, geleceğe yönelik ihtiyaçların miktar ve özel alanlar bağlamında tahmini doğrultusunda mimarlık eğitiminin planlanması için veri sağlayacaktır.

Bu çalışma, mimarlık eğitiminin bugünkü durumunu saptayacak ve gerekli olabilecek değişiklikleri analiz edip belirleyecektir. Bunun yanında, ortak çıkarı ilgilendiren kaynakların rasyonel kullanımını garantilemek amacıyla çeşitli kuruluşlar arasında işbirliği için gerekli olan verileri sağlar. Bu çalışma, mimarlık, peyzaj mimarlığı, planlama, kentsel tasarım, vb. alanlarda uzmanlaşma pratiğini de analiz edecektir.

Çalışma, mimarlık eğitiminde, eğitimi çağdaş standartlara yükseltecek değişikliklerin yapılması için önemli bilgiler sağlayacaktır. Mimarlık araştırmasının geliştirilmesi için de bir temel oluşturacaktır.

Çalışma, Estonyalı mimarlık uzmanlarının eğitim düzeyinin yanısıra eğitimlerinin standart ve niteliklerini karşılaştıracaktır. Bunu takiben, mimarlık uzmanlarının eğitimi konusunda diğer Avrupa Birliği ülkeleriyle iş birliği konusu değerlendirilecektir. Uzmanların eğitimi profesyonel standartlar gözetilerek düzenlenecektir.

2.2. Kentsel tasarım alanında uluslararası bir lisansüstü eğitim programı geliştirmek ve uygulamak. Kentsel tasarım alanında uluslararası bir yüksek lisans eğitimi, bu bağlamda Estonya'yı uluslararası ortamda rekabetçi bir duruma getirecektir. Bunun en önemli olumlu sonuçlarından biri, yurtdışından gelecek olan eğitimcileri de içermek üzere, daha kaliteli eğitimcilerin kazanılmasıdır. Kentsel tasarım, kentsel gelişmenin çeşitli yönlerini bir araya getiren çok disiplinli bir çalışma alanıdır. Estonya'da büyük konut alanları ve terk edilmiş sanayi bölgeleri bulunmaktadır ve bu alanların yenilenmesi, nitelikli kentsel tasarımcıların bilgi ve becerilerini

gerektirir. Belediye yönetimleriyle yakın işbirliği içinde, okullar ve öğrenciler hükümetin yararlanacağı yeni fikirler üretirken bir yandan da pratik deneyim kazanacaklardır.

2.3. Mimarlık ve planlama alanında yüksek eğitim sisteminin kurulması ve halk eğitimi için bir program oluşturulması. Mimarlık alanında ileri eğitim, geleceğin kamu çalışanları, mimarları ve inşaatçılar için daha ileri düzeyde bir eğitim olanağı sağlar ve farklı disiplinler arasındaki etkileşimi de artırır. Bugünkü sistemin eksikliklerine kanıt olarak, planlama alanındaki çelişkiler, zayıf tasarımlar ve mimarlık mirasının yanlış ele alınması görülebilir.

2.4. Mesleki standartların belirlenmesi ve mimarlık alanında bir akreditasyon sisteminin planlanması ve uygulanması. Kamu alanında olduğu kadar özel sektörde de nitelikli uzmanların işe alınması, mimarlık, peyzaj tasarımı, planlama ve kentsel tasarım alanlarında kaliteyi artırıcı bir etken olacaktır.

Mesleki standartlar, mimarlık uzmanlarının akreditasyonu ve sahip olmaları gereken bilgi, beceri, deneyim, değerler ve kişisel özellikler için ölçüyü belirler. Mesleki standartlar, bir müfredat ve eğitim programı oluşturmak için temel teşkil etmektedir. Mimarlığın çeşitli alanlarını tanımlayan (mimarlar, peyzaj tasarımcıları, plancılar, vb.) ve bunlar arasındaki mesleki ilişkileri düzenleyen kapsamlı bir mesleki standartlar dizisi oluşturmak önemlidir. Ayrıca, mimarlık mesleği içinde yer alan standartları düzenleyen bir sistem kurulması da gereklidir. Mimarlık alanında işe alma profesyonel bir akreditasyon sistemi ile yönetilmelidir ve bu uygulama da mimarlık mesleğinin gelişmesinden sorumlu olan bir kurum tarafından yürütülmelidir (Estonya Mimarlar Birliği gibi). Akreditasyon sistemi, bir işyerinde gerekli nitelikleri taşımayan birinin çalışması nedeniyle tüm işin tehlikeye girmesi gibi bir durumu engeller. Bununla beraber, mimarların Özel Koşullar Gerektiren Alanlarda İş Yapan Girişimciler Ulusal Listesi'ne (RETTTER) üye olmaları da düzenlenecek ve bu kriter mimarlık pratiklerini değerlendirmek için olduğu kadar, bir kalite değerlendirme sistemi oluşturmak için de kullanılacaktır.

Mesleki standartların ve akreditasyon sisteminin yardımı ile, Avrupa Birliği'nden gelecek yeterli niteliklere sahip olmayan insanların Estonya'da mimarlık alanında çalışmalarının engellenmesi gereklidir. Aynı zamanda bu sistem, mimarların ve mimarlık hizmetlerinin Avrupa Birliği içindeki serbest hareketine alanak tanımalıdır.

2.5. Mimarlık yayınlarının gelişimi ve desteklenmesi. Amaç, mimarlık alanında ve mimarlık teorisi ve politikasıyla uğraşan süreli yayınların devamlı basılması, bunların Avrupa Birliği ve diğer ülkelerde dağıtımı ve uluslararası yayınların da Estonya içinde tercümesi ve dağıtımı (stratejiler ve arşiv malzemesi). Bunlar arasında:

1. Mimarlık dergisi “Ehituskunst” un yayınlanması. Estonya mimarları, on yıllardan beri (1970’lerdeki canlanmadan bu yana) Estonya toplumunda mimarlığın konumunu bir sanat biçimi olarak yeniden şekillendirmek için çaba sarf etmektedirler. Bu düşünceyle yola çıkan Estonya Mimarlar Birliği, 1981 yılında “Ehituskunst” dergisini yayınlamaya başladı. Bu dergi, Estonca ve İngilizce yayınlanmaktadır ve Estonya mimarlığını dünyaya tanıtmada konusunda önemli bir rol oynamaktadır. Temel amacı, nitelikli mimarlığı ve mimarlık teorisini popüler hale getirmektir.

2. Mimarlık dergisi “Maja” nın yayınlanması. “Maja,” çağdaş mimarlığa ve bu alandaki önemli gelişmelere yer verirken, hizmete açılmış binalara, ön tasarımlara ve yarışmalara odaklanmaktadır. Derginin amacı, kaliteli tasarım ve mimarlığı yaymaktır.

3. Avrupa Mimarlar Konseyi’nin (ACE) beyaz kitabı olan “Avrupa, Mimarlık ve Yarın”ın¹ tercümesi, yayınlanması ve dağıtımı. Bu beyaz kitap, Avrupa’nın mimarlık politikasını oluşturmada, ulusal ve yerel mimarlık politikalarının oluşturulması ve çoğaltılmasını teşvik etmektedir. Bu yayın, Estonya halkının Avrupa mimarlık politikalarından haberdar olmasında yardımcı olmaktadır.

2.6. Mimarlık sektörüne yönelik olarak bir sistem analizinin oluşturulması ve desteklenmesi. Hem yapılı çevrede hem de toplumda meydana gelen süreçleri anlamaya yardımcı olacağı için mimarlık alanını bir bütün olarak ele almak önemlidir. Bu durum, aynı zamanda, süre ve tutarlılıkla ilgili gelişmelerin ön plana çıkmasında, tahminlerin yapılmasında, gelecekteki eylemler için öneriler geliştirilmesinde ve yapılı çevrenin geleceğini belirleyen sektörlerin tanımlanmasında yardımcı olmaktadır. Mimarlık mesleğine yönelik bütün bu yönleri ele alan bütüncül bir çalışma, bugünkü durumu, ilgili yapıları, öğelerini ve etkinliklerini inceleyecektir. Çalışma, mimarlık mesleğinin toplumun diğer sektörleriyle nasıl uyum içinde iyileştirilip geliştirileceğine dair önerilere temel oluşturacaktır. Uygun kaynakların optimal düzeyde kullanımı

¹ ACE, “Avrupa, Mimarlık ve Yarın” (*Europe and Architecture Tomorrow*) kitabını 1995 yılında yayınlamış, ardından bunun daha geliştirilmiş ve AB politikalarına yönelik daha kapsamlı değerlendirmeler sunan bir versiyonu olan “Mimarlık ve Yaşam Kalitesi” (*Architecture and Quality of Life*) kitabını 2004 yılında yayınlamıştır. Her iki kitap da Mimarlar Odası tarafından Türkçe olarak yayınlanmıştır. (yay. haz. notu)

için çalışma kapsamında öncelikler bir zaman çizelgesi üzerinde belirlenmeli ve şu anki kaynakların ve kurumların yeterli olup olmadıklarını ortaya konmalıdır.

2.7. Estonya mimarlık mirasının korunması ve araştırılması projeleriyle ilgili olarak girişim ve destek (envanter, dokümantasyon ve yayın). Yerel ve çağdaş mimarlığın belgelenmesi, envanteri ve korunması (müzeler, arşivler) ve programların başlatılması ve desteklenmesi aşağıdaki önlemlere bağlıdır. Koruma programlarına göre alınması gereken önlemler:

- Mimari açıdan önem taşıyan binaların yıkım ya da yeniden yapım aşamasından önce araştırılması ve belgelenmesi.
- Mimarlık yarışmalarına katılmış olan tasarımların, maketleri de dahil olmak üzere, toplanması ve korunması.
- Özel şirketler tarafından tasarlanmış olan ve mimari açıdan önem taşıyan binaların tasarımlarının, maketleri ve görsel sunum malzemeleri de dahil olmak üzere, toplanması ve korunması.
- Mimarlık araştırmalarına ait metinlerin, filmlerin, fotoğraf malzemelerinin ve makaleleri de içerecek şekilde yayınların toplanması ve korunması.

Mimarlık alanındaki en temel eksiklerden biri de yapılı çevre ve mimarlık mirası ile ilgili temel araştırmaların eksikliğidir. Bu mirasın haritası çıkarılmalı ve risk faktörlerinin analizi yapılmalıdır.

Mimarlık mirası, sadece mimari açıdan değil, kültürel ve çevresel açıdan da önem taşıyan binalar, alanlar ve diğer insan yapımı yapı sistemlerini de içermektedir. Bunların miras değeri yalnızca yaşları ile sınırlı değildir; Sovyet döneminden ya da günümüzden de olabilirler.

Çalışmalar, mimarlık mirasının korunması ile ilgili ilkeleri ve öncelikleri netleştirecek ve bu mirasın (bina malzemeleri de dahil olmak üzere) profesyonel olarak kayıt altına alınmasını ve korunmasını garantileyecek önlemlerin alınmasını sağlayacaktır. Bununla birlikte, Estonya Sanat Akademisi ve Estonya Mimarlık Müzesi'ni Estonya mimarlık tarihini araştıran merkezler olarak ve Estonya Açık Hava Müzesi'ni de Estonya halk mimarisini araştırma ve tanıtma merkezi olarak destekleyecektir.

3. Estonya Mimarlığı İçin Uluslararası Bağlantıların Geliştirilmesi

3.1. Uluslararası mimarlık yarışmalarına ve sergilerine katılım.

3.1.1. Venedik Mimarlık Bienali'nde yer almak. Venedik Mimarlık Bienali'ne katılmak, Estonya mimarlığının her iki yılda bir uluslararası düzeyde temsil edildiği anlamına gelir. Estonya, Venedik Mimarlık Bienali'ne en son 2000 yılında katılmıştır. Venedik Bienali, görsel sanatlar, mimarlık, dans, müzik, tiyatro ve filmin yer aldığı disiplinlerarası bir kültürel etkinliktir. *Mostra Internazionale d'Arte Cinematografica* olarak adlandırılan Venedik Film Festivali dans, müzik ve tiyatro alanlarında performansları kapsarken, bienalin kendisi, uluslararası bir sanat sergisini ve mimarlık sergisine ev sahipliği yapmaktadır.

3.1.2. İskandinav ve Baltık Mimarlık Trienali'nin organizasyonuna katılımın devam etmesi. İskandinav ve Baltık Mimarlık Trienali 1990'dan bu yana düzenlenmektedir. Estonya'da düzenli aralıklarla gerçekleştirilen, mimarlıkla ilgili en yeni fikirlerin tartışıldığı ve Estonya'dan ve dünyanın çeşitli yerlerinden en iyi mimarlık örneklerinin sunulduğu uluslararası ölçekteki tek mimarlık semineridir. Dünyanın çeşitli yerlerinden öncü mimarların davet edildiği ve sergilerin, seminerlerin ve atölye çalışmalarının gerçekleştiği bu etkinlik her üç yılda bir düzenlenmektedir.

3.1.3. Uluslararası mimarlık yarışması EUROPAN'ın organizasyonuna katılımın devam etmesi. EUROPAN (organizasyonun kendisini olduğu kadar mimarlık yarışmasını da ifade etmektedir) Avrupa'da 1988'den bu yana gerçekleştirilmektedir. EUROPAN mimarlık yarışması, 40 yaşın altındaki mimarları hedef almakta ve özellikle konut mimarlığı ve kentsel tasarım alanlarını teşvik etmektedir. EUROPAN, çeşitli kültür programları kapsamında Avrupa Komisyonu'nun uygulamalı desteğini almaktadır. Avrupa Parlamentosu, Bölgesel Komiteler ve Avrupa Konseyi gibi diğer kuruluşlar da manevi destekte bulunmaktadır. Bugüne kadar yedi yarışma düzenlenmiştir ve EUROPAN 7, 68 kenti ve 19 ülkeyi kapsamaktadır.

Estonya, 2 ya da 2.5 yıllık aralıklarla düzenlenen EUROPAN'a 1997'den bu yana katılmaktadır (Europan 6 ve 7).

Bunların da ötesinde EUROPAN, Estonya'da uluslararası mimarlık yarışması düzenleme pratiğine katılımın yerleşmesi, özel bölgeler için konut tasarımlarına yönelik yeni fikirlerin oluşturulması ve Estonya ve Avrupa kentleri arasında konut mimarlığı alanında işbirliğinin sağlanması için önemlidir.

3.1.4. Mies van der Rohe mimarlık yarışmasına katılımın devam etmesi. Mies van der Rohe Ödülü, her iki yılda bir Avrupa Birliği ve Mies van der Rohe Vakfı tarafından mimari tasarım ve teknoloji alanında en iyi profesyonelleri belirlemek amacıyla verilen bir çağdaş mimarlık ödülüdür. Kamunun dikkatini – hem toplumun geneli hem de kurumlar - mimarlığın kentsel tasarım ve genel olarak planlama alanındaki rolü üzerine çekmekte yardımcı olmaktadır. Estonya, bünyesindeki en iyi çağdaş mimarlığa dikkat çekmek amacıyla 1999’dan bu yana bu yarışmaya katılmaktadır.

3.2. Uluslararası Örgütlerin Çalışmalarına Katılım

3.2.1. Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE). 1990 yılında kurulmuş olan Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE), Avrupa Birliği ülkelerinde ve aday ülkelerin çoğunda yer alan 30 mimarlık örgütü aracılığıyla 350.000 mimarı ve genel olarak da mesleği temsil etmektedir. Amacı, Avrupa mimarları için tatmin edici yasal, kültürel ve mali koşullar elde etmek ve sürekliliğini sağlamaktır.

ACE’nin başlıca mücadelesi, Avrupa’da mimarlığın olumlu yönde gelişimini güvence altına almak için kurumların karar verme süreçlerini etkilemektir. Şu anki öncelikleri, yüksek eğitimde standartların sağlanması (diplomaların karşılıklı olarak tanınması mimarlar arasında standartlaşmayı güvence altına alır – 85/384/EEC no’lu Direktif²), sürdürülebilir gelişme için bir politika oluşturulması ve işgücünün serbest dolaşımının sağlanmasıdır.

Estonya Mimarlar Birliği, 2004 yılından bu yana Avrupa Mimarlar Konseyi’ne üyedir. Konsey’in genel kurulu yılda iki kere bir araya gelmektedir. Estonya’dan iki ya da üç kişi düzenli olarak çalışma gruplarına katılmalıdır.

Estonya, Avrupa Mimarlık Politikaları Forumu’nda temsil edilmeyi planlamaktadır.

Mimarlık örgütleri ve mimarlıkla ilgili kültürel kurumlar Avrupa’nın hükümetler arası işbirliği girişimi olan bu foruma bağlıdır ve ACE ile yakın işbirliği içinde çalışmaktadır.

² Bu politikanın kabul edildiği tarihten daha sonra, 1985 yılından beri geçerli olan Avrupa Konseyi Mimarlar Direktifi (85/384/CEE), 7 Eylül 2005 tarihli AB Resmi Gazetesi’nde yayımlanan AB Parlamentosu ve Komisyonu’nun Mesleki Yeterliklerin Tanınmasına İlişkin Direktifi (2005/36/EC) ile yürürlükten kalkmıştır. 1985 tarihli Mimarlar Direktifi, mimari niteliklerle ilgili belgelerin karşılıklı tanınması ve hizmet dolaşımını kolaylaştırmak üzere yalnızca mimarlık alanına özel olarak üretilmiş bir metindir. 2005 tarihli direktif ise 402 meslek alanı için ortak bir düzenleme getiren genel bir direktiftir. Aralarında mimarlığın da bulunduğu 7 meslek alanı için özel düzenlemeler içermektedir. Her iki direktifin de ortak noktası mimarlık eğitiminde standartlar sağlanarak, niteliğin güvence altına alınması ve böylece karşılıklı tanınmanın sağlanmasıdır: Hem 1985 tarihli mimarlık direktifinde hem de ortak direktifte mimarlık eğitiminin ifade edilen 11 kriteri karşılanması gerektiği belirtilmekte ve ortak bir asgari eğitim süresi anlayışı benimsenmektedir: “Mimarlık eğitimi, bir üniversite veya eşdeğer bir eğitim kurumunda, toplamda en az dört yıl tam zamanlı eğitimden veya en az üç yıl tam zaman esasına dayalı altı yıl eğitimden oluşur. Bu eğitim üniversite düzeyinde bir sınavın başarıyla geçilmesi sonunda tamamlanır.” (yay. haz. notu)

3.2.2. Uluslararası Mimarlar Birliği (UIA). UIA, 1948’de kurulmuştur ve amacı ulus, ırk, din, uzmanlık alanı ya da mezun olduğu okul ayrımı yapmaksızın dünyanın her yerinden mimarları temsil etmektir. Üyeleri, 92 ülkede yaşayan ve çalışan mimarları temsil eden mimarlık örgütleridir. 1.5 milyon mimarı temsil eden UIA, Birleşmiş Milletler tarafından desteklenen en geniş sivil toplum örgütüdür. UIA’nın temel amaç ve hedefleri:

- Özellikle gelişmekte olan ülkelerde, mimarlık aracılığıyla yaşam kalitesini iyileştirmek;
- Mimarlık ve kentsel tasarım eğitimini desteklemek;
- Mimarlık kuruluşları ve diğer ilgili endüstriler arasında işbirliğini teşvik etmek;
- UNESCO, UNIDO, WHO, WTO gibi UIA’yı kendi alanındaki tek temsili örgüt olarak tanıyan kuruluşlarla etkileşim halinde, mimarlık mesleğini uluslararası platformda temsil etmek;
- Mesleğin diğer ulusal ve uluslararası mimarlık örgütleriyle ilişkilerinde mesleği temsil etmek;
- Disiplinlerarası ilişkilerde sivil toplum örgütleriyle işbirliği yapmak.

Estonya Mimarlar Birliği, Baltık Mimarlar Örgütleri Birliği (BAUA) aracılığıyla 1993’ten bu yana UIA üyesidir. BAUA Ermenistan, Azerbaycan, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Hırvatistan, Kıbrıs, Çek Cumhuriyeti, Yunanistan, Macaristan, İsrail, Kazakistan, Lübnan, Filistin, Polonya, Romanya, Rusya, Slovakya, Slovenya, Suriye, Makedonya, Türkiye, Ukrayna, Özbekistan ve Yugoslavya ile birlikte II. Bölge’de yer almaktadır.

UIA’nın dünya çapındaki kongresi her üç yılda bir düzenlenmektedir. Estonya’dan iki ya da üç kişi çalışma gruplarında düzenli olarak yer almalıdır.

3.2.3. Avrupa Mimarlık Eğitimi Birliği (EAAE). 1975’te kurulmuş olan EAAE, mimarlık eğitimi ve buna bağlı hükümet birimlerinin çalışmalarını Avrupa modeline göre denetlemekte giderek artan bir rol oynayan bir kurum haline gelmiştir.

Uluslararası kâr amacı gütmeyen bir kuruluş olan EAAE, fikirlerin yayılması için çalışmakta ve mimarlık eğitimi ve araştırması alanında uzman kişiler arasında iletişimi beslemektedir. Amacı, kentsel tasarım eğitiminde standartların yükseltilmesidir.

Birlik, Avrupa çapında aktif üye olarak işlev gören 100’den fazla enstitüyü içinde barındırmaktadır. Bunlar, 5.000 öğretim görevlisini ve araştırmacıyla, lisans ve doktoralar da dahil olmak üzere

100.000'in üzerinde mimarlık öğrencisini temsil etmektedirler. Dünya çapında birliğe üyeliği destekleyen kuruluş, üyelerin diğer okullar hakkında bilgi alabilecekleri ve önemli soruları konferanslar, atölye çalışmaları ve yaz okulları aracılığıyla tartışabilecekleri bir ağ sistemi yaratmıştır. Birlik, yapılan yayınları, verilen ödüller ve mimarlık ödülleri yayınlamakta, dağıtmakta ve üyeleri için bir bilgi bankası oluşturmaktadır. 1999 yılında gözlemci üye olarak kuruluşa katılan Estonya Sanat Akademisi Mimarlık Fakültesi, 2000 yılında bu yana kuruluşun tam üyesidir.

3.2.4. Modern Mimarlık Ürünlerinin Belgelenmesi ve Korunması Uluslararası Örgütü

(DOCOMOMO). DOCOMOMO - Estonya Çalışma Grubu, 1992'de DOCOMOMO'nun Dessau Almanya'da gerçekleşen ikinci konferansında kurulmuştur. DOCOMOMO, 20. yüzyıl mimarlığını belgeleme ve korumaya yönelik uluslararası bir örgütsel ağıdır. Estonya Çalışma Grubu, Estonya'daki 20. yüzyıl mimarlığının en iyi örneklerini derlediği bir liste oluşturmuştur ve bunlar uluslararası DOCOMOMO kayıtları için aday gösterilmiştir.

3.2.5. Uluslararası Konut ve Planlama Federasyonu (IFHP). IFHP, konut ve planlama alanını temsil eden meslek adamlarının uluslararası ağıdır. Hem ulusal örgütleri hem de özel kişileri temsil eden bu örgütlenmenin amacı, konut ve planlamayı geliştirmek, uluslararası düzeyde bir ağ oluşturma çalışmasını desteklemek ve uzmanlar, politikacılar ve diğer ilgili birlikler arasında tartışma ortamını teşvik etmektir. Farklı düzeylerde düzenlenen toplantılar arasında, yıllık IFHP Kongresi, çeşitli konuları işleyen yaz okulları ve devam eden çalışma ekipleri bulunmaktadır. Estonya Plancılar Birliği 2003'ten bu yana IFHP'nin üyesidir. Amacı, Estonya'da disiplinlerarası ve karşılıklı etkileşime dayalı planlamayı teşvik etmektir.

3.2.6. Uluslararası Mimarlık Müzeleri Konfederasyonu (ICAM). ICAM, ulusal ve uluslararası düzeydeki mimarlık müzeleri ve ilgili kuruluşların uluslararası organizasyonudur. ICAM, Uluslararası Müzeler Konseyi'ne (ICOM) bağlıdır. Bununla beraber, ICAM'ın Uluslararası Arşivler Konseyi ile de özel bağlantıları mevcuttur. Uluslararası Mimarlık Müzeleri Konfederasyonu, mimarlık müzeleri ve arşivlerini ve ilgili diğer kuruluşları temsil eder. 1979'da Helsinki'de kurulmuştur ve 100'ün üzerinde üyesi bulunmaktadır. Estonya Mimarlık Müzesi, 1991'den bu yana konfederasyonun üyesidir. ICAM'ın ve üyelerinin amaçları şunlardır:

- Mimarlık mirasını korumak;
- Yapılı çevrenin kalitesini ve korunmasını teşvik etmek;

- Mimarlığın geleceği için, mimarlık tarihi çalışmalarını desteklemek;
- Toplumun ilgisini mimarlık alanına çekmek;
- Bilgi ve mesleki uzmanlığın paylaşımını desteklemek.

3.2.7. EUROPA NOSTRA - Hükümete Bağlı Olmayan ve Kâr Amacı Gütmeyen Pan-Avrupa Miras Örgütlerinin Federasyonu. EUROPA NOSTRA 1963'te kurulmuştur ve üyeleri arasında 35 Avrupa ülkesinden 200'ün üzerinde kâr amacı gütmeyen kültürel miras organizasyonu, 100 yerel yönetim ve belediye ile yaklaşık 1000 kadar özel üye bulunmaktadır. Başkanlığını Danimarka prensi yürütmektedir. EUROPA NOSTRA'nın temel hedefi, Avrupa'daki doğal çevreyi ve mimarlık mirasını korumak ve kentsel ve kırsal tasarımda mükemmelliği sağlamaktır. 1991'de Uluslararası Şatolar Enstitüsü ile birleşen Europa Nostra'nın logosu, dağ, nehir, ağaç, katedral, kilise, şato ve sıra ev olmak üzere doğa ve mimarlık mirasını temsil eden yedi elementten oluşmaktadır.

Estonya Mimarlık Müzesi, 2003'ten bu yana EUROPA NOSTRA'nın resmi üyesidir.